

OD PIĄTKU

Spotkanie z pamięcią

• Scena ze spektaklu „Środula. Krajobraz Mausa” FOT. JEREMI ASTASZOW

SOSNOWIEC

W piątek Teatr Zagłębia zaprasza na premierę spektaklu „Środula. Krajobraz Mausa”, którego reżyserem jest Remigiusz Brzyk, a autorką scenariusza i dramaturgii – pochodząca z Sosnowca Iga Gańczarczyk. Okazuje się, że żadna inna dzielnica tego miasta nie przeszła tak gwałtownych przeobrażeń, spektakl stanowi więc pretekst do tego, by pochylić się nad historią Środuli.

Inspiracją do jego wyreżyserowania był „Maus. Opowieść ocalałego” Arta Spiegelmana, czyli jedna z najważniejszych powieści graficznych w historii komiksu. Postaci przedstawione są w niej jako zwierzęta: m.in. Żydzi przybierają formę myszy, Niemcy – kotów, a Polacy – świń. Książka została uhonorowana w 1992 r. Nagrodą Pulitzera. W Polsce komiks ukazał się przez specjalnie do tego celu powołaną oficynę wydawniczą założoną przez Piotra Bikonta.

Dwa rozdziały książki opisują losy żyjących w Sosnowcu rodziców artysty żydowskiego pochodzenia – Władka i Andzi Spiegelmanów, którzy w czasie II wojny światowej zostali przesiedleni z centrum i trafili do utworzonego na Środuli getta. – Pierwszym impulsem do powstania tego spektaklu była lektura „Mausa” Arta Spiegelmana. Biorąc do ręki ten komiks, nie wiedziałam, że dwa rozdziały poświęcone są Środuli, czyli dzielnicy Sosnowca, w której się wychowałam. Od 2018 r. prowadziłam indywidualne śledztwo, szukałam dokumentów lub zdjęć na ten temat. Zaczynałam próby i pracę nad tekstem, a śledztwo się rozrosło i tra-

filiśmy na kilka bardzo ciekawych tropów – opowiada Iga Gańczarczyk, dramaturżka spektaklu. – Ta sztuka nie jest adaptacją książki Spiegelmana. „Maus” przenika jednak do spektaklu w formie wizualnej, graficznej. Pojawią się pewne wątki z komiksu, głównie historia matki Spiegelmana, która wraz z mężem przebywała w getcie na Środuli. W czasie jego likwidacji jej ostatnią kryjówką był szop Brauna, czyli miejsce pracy przymusowej dla Żydów – zdradza dramaturżka. Premierę promuje plakat autorstwa Wojciecha Wilczyka, który przedstawia ten obiekt przy ulicy Piotrkowskiej w Sosnowcu.

Reżyser Remigiusz Brzyk przyznaje, że historia o getcie sosnowieckim jest bardzo słabo udokumentowana i marnie upamiętniona. – Środula w kontekście getta pojawia się w „Mausie” Arta Spiegelmana, jednocześnie Środula w kontekście getta nie była i nie jest tematem na lekcjach historii w szkołach środulskich, sosnowieckich, zagłębiowskich, polskich... – mówi.

Ze spektaklu wyłania się obraz Środuli jako dzielnicy pełnej kontrastów, miejsca, które – pomimo wielokrotnych prób zniszczenia go – ciągle się odradzało i ewoluowało.

Nowy tytuł Teatru Zagłębia jest więc okazją, by przyrzeć się bliżej tematyce pamięci w kontekście historycznym i geograficznym. Ma także skierować naszą uwagę na zapomniane, porzucone miejsca, których wokół tak dużo. ● **Natalia Szwarz**

→ Premiera dziś, kolejne pokazy: 29 i 30 października, 4-5 listopada oraz 10-11 grudnia.